

De aculeaten van een aantal gebieden in N.-O Twente 3. De Witte Berg

Harry Pijfers

In Oud-Ootmarsum, nu gemeente Dinkelland maar tot voor kort gemeente Denekamp, ligt de camping en recreatiecentrum "De Witte Berg" aan de Wittebergweg, tussen Ootmarsum en Vasse (Ac. 257-493).

Het gebied grenst aan het Springendal, dat ik beschreven heb in de nieuwsbrief nr. 19 van april 2004. De naam "De Witte Berg" is afkomstig van een vroegere zand- en kiesafgraving. Naast de camping loopt een beek, de Springendalse beek, door een breed beekdal, dat een reservaat van Staatsbosbeheer is. In mei is het dal geel gekleurd door duizenden dotters. Op verschillende plaatsen komt keileem te voorschijn. Deze keileem is de oorzaak van diverse bronnetjes, die samen komen in een zogenaamde bronvijver, die weer afwatert in bovengenoemde beek.

De camping zelf is vrij kaal: wat bomen en struiken, wel veel aangelegde tuintjes bij zo'n 80 stacaravans. Verder is er plaats voor ± 125 kampeerplaatsen. Het dal van de beek is omzoomd met machtige, oude eiken en wilgen.

Vlak bij dit beekdal en naast de bronvijver hebben mijn vrouw en ik al een aantal jaren een stacaravan, waar we enkele weken per jaar vertoeven. Bij deze caravan heb ik zo'n 20 houtblokken opgehangen, voorzien van tientallen voorgeboorde gaatjes met verschillende diameters, van 2 tot 8 mm.

Sinds 1999 heb ik uit deze blokken diverse bijen en wespen verzameld, terwijl ook verschillende planten, de zandige randen van de bronvijver en het beekdal tientallen soorten aculeaten hebben opgeleverd.

Onze plek is sowieso geweldig. Bij de vijver kun je af en toe een ijsvogel waarnemen, in de hoge eiken langs de beek nestelt de wielewaal, de nachtegaal hoor je regelmatig en diverse andere vogels maken het verblijf hier erg prettig. En dan de luisterrijke omgeving, we zitten vlak bij diverse terreinen, die het Twentse landschap zo boeiend en aantrekkelijk maken. Een korte opsomming:

- het Springendal met het Onland en de Paardenslenkte
- de Manderheide, beschreven in Entomologische Berichten van december 2004
- de Bergvennen, waar de waterlobelia weer met duizenden exemplaren bloeit
- het Lutterzand

- de Hazelbekke, in juni paars gekleurd door vele honderden mei-orchissen
- het brongebied van de Mosbeek, met parnassia, beenbreek, zes soorten orchideeën en de grootste populatie vetblad van Nederland.

Ook voor hymenopterologen zijn dit interessante gebieden met bijzondere planten, die leveren altijd de minder gewone bijen en wespen op.

In de loop der jaren heb ik rond onze caravan zo'n 109 soorten aculeaten verzameld, te weten 4 mierensoorten, 60 wespensoorten en 45 bijensoorten.

Ik heb ze gevangen op vier verschillende manieren: net, exhauster, gekweekt uit de houtblokken, yellow pans.

De volledige lijst van de gevangen soorten:

CHRYSIDIDAE

Chrysis angustula
Chrysis ignita
Cleptes semiauratus
Pseudomalus auratus
Trichrysis cyanea

FORMICIDAE

Lasius fuliginosus
Lasius niger
Lasius platythorax
Myrmica rubra

MUTILLIDAE

Myrmosa atra
Smicromyrme rufipes

TIPHIIDAE

Tiphia femorata
Tiphia minuta

POMPILIDAE

Anoplius infuscatus
Anoplius viaticus
Auplopus carbonarius
Priocnemis fennica
Priocnemis hyalinata

VESPIDAE

Ancistrocerus gazella
Ancistrocerus nigricornis
Ancistrocerus trifasciatus
Dolichovespula saxonica
Symmorphus bifasciatus
Symmorphus connexus
Symmorphus gracilis
Vespa crabro
Vespula germanica
Vespula rufa
Vespula vulgaris

CRABRONIDAE

Alysson spinosus
Argogorytes mystaceus
Cerceris rybyensis
Crabro cribrarius
Crabro peltarius
Crabro scutellatus
Crossocerus cetratus
Crossocerus elongatulus
Crossocerus exiguus
Crossocerus ovalis
Crossocerus palmipes
Crossocerus quadrimaculatus
Crossocerus varus
Crossocerus wesmaeli
Diodontus minutus
Gorytes laticinctus
Lindenius albilabris
Lindenius panzeri
Mellinus arvensis
Nitela borealis
Oxybelus bipunctatus
Oxybelus uniglumis
Passaloecus corniger
Passaloecus insignis
Passaloecus singularis
Pemphredon lugens
Psenulus fuscipennis
Psenulus laevigatus
Psenulus pallipes
Rhopalum clavipes
Spilomena troglodytes
Trypoxylon attenuatum
Trypoxylon clavicerum
Trypoxylon figulus

APIDAE

Andrena barbilabris
Andrena bimaculata
Andrena carantonica
Andrena flavipes
Andrena haemorrhhoa
Andrena nitida
Andrena tibialis
Apis mellifera
Bombus lapidarius
Bombus lucorum
Bombus pascuorum
Bombus pratorum
Bombus sylvestris
Bombus terrestris
Chelostoma florissomne
Chelostoma rapunculi
Colletes daviesanus
Halictus maculatus
Halictus tumulorum
Heriades truncorum
Hylaeus communis
Hylaeus confusus
Hylaeus gibbus
Hylaeus hyalinatus
Lasioglossum calceatum
Lasioglossum fulvicorne
Lasioglossum leucozonium
Lasioglossum minutissimum
Lasioglossum zonulum
Megachile willughbiella
Nomada flava
Nomada goodeniana
Nomada marshamella
Nomada panzeri
Nomada sheppardana
Osmia caerulescens
Osmia niveata
Osmia rufa
Sphecodes albilabris
Sphecodes crassus
Sphecodes geoffrellus
Sphecodes longulus
Sphecodes miniatus
Sphecodes monilicomis
Sphecodes pellucidus